

T.C.
Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığı

Karar No : 605
Karar Tarihi : 22/12/2013

2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun'un 8. maddesinin birinci fıkrasında yer alan; "Mahalli idareler seçimleri beş yılda bir yapılır. Her seçim döneminin beşinci yılındaki 1 Ocak günü seçimin başlangıç tarihidir. Aynı yılın Mart ayının son Pazar günü oy verme günüdür." hükmüne istinaden, mahalli idareler seçimleri 30 Mart 2014 Pazar günü yapılacaktır.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 79. maddesi; "Seçimlerin başlamasından bitimine kadar, seçimin düzen içinde yönetimi ve dürüstlüğü ile ilgili bütün işlemleri yapma ve yaptırma" görevi genel olarak Yüksek Seçim Kuruluna verilmiş, radyo ve televizyon yayınlarının ve yazılı, sözlü ve görsel basın toplum üzerinde önemli bir rolü olduğu kabul edilerek, 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun'un 55/A ve 55/B maddelerinde gerekli hükümlere yer verilmiş, ayrıca 6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun'un ilgili maddeleri uyarınca;

Her dönemde olduğu gibi seçimlerin özgür ve adil bir ortamda yapılmasında, demokratik siyasi hayatın vazgeçilmez unsuru olan siyasi partilerin kendilerini halka anlatmalarında önemli bir payı olan basın ve yayın kuruluşlarının yayın ilkeleri ile bu kuruluşların bilgi toplamada ve halkı bilgilendirmede önemli rolleri, katkıları dikkate alınarak kamu kurum ve kuruluşlarınca kanuni imkanlardan yararlandırılması hususu ile;

Seçim kanunları ve 6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun'un 30. maddesinde; "Seçim dönemlerindeki yayınlara ilişkin usul ve esaslar Yüksek Seçim Kurulu tarafından düzenlenir." hükmü de esas alınarak;

30 Mart 2014 Pazar günü yapılacak olan mahalli idareler seçimlerinin 1 Ocak 2014 olan başlangıç tarihinden bitimine kadar olan dönemde, basın ve yayın kuruluşlarının yayın ilkelerinin belirlenerek karara bağlanması amacıyla Kurulumuzun 14/9/2013 tarih, 2013/374 sayılı kararı ile oluşturulan Komisyon, yaptığı çalışmaları tamamlayarak konu hakkında düzenlediği karar taslağını Kurulumuza sunmuş olmakla, konu incelenerek;

GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Ulusal iradenin sağlıklı ve serbest biçimde oluşabilmesi amacıyla Anayasa'nın 79. maddesi; seçimlerin yargı yönetim ve denetimi altında yapılmasını kurala bağlamış; seçimlerin başlamasından bitimine kadar, seçimin düzen içinde yönetimi ve dürüstlüğü ile ilgili bütün işlemleri yapma ve yaptırma, seçim konularıyla ilgili bütün yolsuzlukları, şikâyet ve itirazları inceleme ve kesin karara bağlama görevi Yüksek Seçim Kuruluna verilmiştir.

Demokratik toplum düzeni gereklerine uygun bir seçimin yapılabilmesi, oy verme gününden önce siyasi partilerin ve bağımsız adayların özgür, eşit, serbest biçimde kendilerini topluma tanıtmalarına, program ve projeleriyle yarışmalarına olanak sağlayan bir ortamın oluşturulması koşuluna bağlıdır. Nitekim demokratik seçim için gerekli ortamın oluşturulabilmesi amacıyla seçimin başlangıcı olarak belirlenen tarihten oy verme gününe kadar geçen süreyi kapsayan seçim döneminde uygulanacak usul ve esaslar ilgili kanunlarda düzenlenmiştir.

Kamuoyunu etkileyip, yönlendirebilmeleri nedeniyle radyo ve televizyon yayınları, seçim döneminde daha ayrıntılı ve özenle uygulanması gereken usul ve esaslara tabi tutulmuştur. 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun ile 6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun radyo ve televizyon, basın, iletişim araçları ve internet yayınları ile ilgili düzenlemeleri içermektedir.

6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun'un;

"Seçim dönemlerinde yayınlar" başlıklı 30. maddesinin;

Birinci fıkrasında; "Seçimlerle ilgili olarak seçim dönemlerinde yapılan yayınlara ilişkin usul ve esaslar Yüksek Seçim Kurulu tarafından düzenlenir."

İkinci fıkrasında; "Üst Kurul, medya hizmet sağlayıcılarının seçim dönemlerindeki yayınlarını Yüksek Seçim Kurulunun kararları doğrultusunda izler, denetler ve değerlendirir."

Üçüncü fıkrasında; "26/4/1961 tarihli ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun'un 149/A maddesinde düzenlenen hükümler, Yüksek Seçim Kurulu kararlarını müteakip Üst Kurulca yerine getirilir."

"Türkiye Radyo-Televizyon Kurumunun yükümlülüğü" başlıklı 45. maddesinin;

Birinci fıkrasında; 8. maddede belirtilen yayın ilkeleri ile bu Kanunun yayın hizmetlerinde ticarî iletişimi düzenleyen hükümleri, Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu yayınları hakkında da uygulanır."

İkinci fıkrasında; "Söz konusu yükümlülüğün yerine getirilmemesi hâlinde, Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu ihlâlin niteliği açıkça belirtilerek Üst Kurulca uyarılır ve yükümlülüğün gereğinin yerine getirilmesi ilgili Bakanlığa bildirilir."

hükümlerine yer verilmiştir.

298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun'un 55/A maddesinin;

Birinci fıkrasında; "Seçimlerin başlangıç tarihinden oy verme gününün bitimine kadar özel radyo ve televizyon kuruluşları, yapacakları yayınlarda 2954 sayılı Türkiye Radyo ve Televizyon Kanunu'nun 5, 20, 22 ve 23. maddeleri ile 31. maddesinin ikinci fıkrası hükümlerine tabidir."

İkinci fıkrasında; "Seçimin başlangıç tarihinden itibaren oy verme gününden önceki yirmi dört saate kadar olan sürede, siyasi partiler veya adaylar radyo ve televizyonlarda birlikte veya ayrı ayrı açık oturum, röportaj, panel gibi programlara katılarak görüşlerini açıklayabilirler. Siyasi partiler veya adayların açık veya kapalı yer toplantıları, radyo ve televizyonlarda canlı olarak yayınlanabilir."

hükümleri yer almakta olup,

Türkiye Radyo Televizyon Kurumu (TRT) ile özel radyo ve televizyonlar yukarıdaki fıkra hükümlerine göre seçime katılan siyasi partiler ve adayları birlikte veya ayrı ayrı açık oturum, röportaj, panel gibi programlara katılarak görüşlerini açıklama imkanı sağlarken, seçim hukukunun temel ilkeleri olan eşitlik, dürüstlük, serbestlik ilkelerine uymak zorundadır.

"Basın, iletişim araçları ve internette propaganda" başlıklı değişik 55/B maddesinin;

Birinci fıkrasında; "Seçime katılan siyasi partiler ve bağımsız adaylar, seçim propaganda süresinin sona ermesine kadar, yazılı basında ilan ve reklam yoluyla veya internet sitesi açarak sözlü, yazılı veya görüntülü propaganda yapabilirler."

İkinci fıkrasında; "Vatandaşların, elektronik posta adreslerine gönderilecek mesajlarla, taşınabilir veya sabit telefonlarına sesli, görüntülü veya yazılı mesaj göndermek suretiyle propaganda yapılamaz. Ancak, siyasi partilerin kendi üyelerine gönderdiği sesli, görüntülü veya yazılı mesajlar her zaman serbesttir."

Üçüncü fıkrasında; "Oy verme gününden önceki on günlük sürede, yazılı, sözlü ve görsel basın ve yayın araçları ile kamuoyu araştırmaları, anketler, tahminler, bilgi ve iletişim telefonları yoluyla mini referandum gibi adlarla bir siyasi partinin veya adayın lehinde veya aleyhinde veya vatandaşın oyunu etkileyecek biçimde yayın yapılması ve herhangi bir surette dağıtımı yasaktır. Bu sürenin dışında yapılacak yayınların; tarafsızlık, gerçeklik ve doğruluk ilkelerine uygun olması şarttır. Kamuoyu araştırmaları ve anketlerin yayınlanması sırasında, araştırmanın hangi kuruluş tarafından yapıldığının, denek sayısının, araştırmanın kim tarafından finanse edildiğinin açıklanması zorunludur."

Dördüncü fıkrasında; "Bu madde hükümlerine göre yapılacak propagandaların ve yayınların ilkeleri Yüksek Seçim Kurulunca belirlenir."

kuralları yer almıştır.

Görüldüğü gibi, anılan Kanun hükümleriyle radyo ve televizyon yayınları ile basın ve iletişim araçlarının tabi tutulduğu usul ve esaslar, seçim döneminde son yirmi dört saat, oy verme gününden önceki on günlük süre ile diğer bölümü için ayrı ayrı düzenlenmiştir.

2954 sayılı Türkiye Radyo ve Televizyon Kanunu'nun 5. maddesi ve 6112 Sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun'un 8. maddesi, radyo ve televizyon kuruluşlarının uymakla yükümlü oldukları yayın hizmet ilkelerini ayrıntılı biçimde saptamıştır. Söz konusu yayın ilkeleri, seçim hukukunun temel ilkeleri olan **eşitlik, serbestlik, dürüstlük** ilkelerini de kapsamakta; titizlikle uygulanmaları halinde, radyo ve televizyon yayınlarının seçimlerin demokratik bir ortamda gerçekleşmesine katkı sağlayacaktır.

Radyo ve televizyon kuruluşları, oy verme gününden önceki yirmi dört saat dışındaki seçim döneminde 2954 ve 6112 sayılı Kanunlarda belirtilen ilkelere titizlikle uymak suretiyle yayınlarını sürdürebileceklerdir.

Basın, iletişim araçları ve internet üzerinden yapılan yayınlarla ilgili 298 sayılı Kanun'un 55/B maddesi ile 2954 ve 6112 sayılı Kanunlarda öngörülen düzenlemeler karşısında, söz konusu yazılı basın, iletişim araçları ve internet üzerinden yapılan yayınların, seçim hukukunun temel ilkeleri olan **eşitlik, serbestlik, dürüstlük** ilkelerine uygun bir şekilde yapılması gerekmektedir.

Kurulumuzca, seçim döneminin belirtilen bölümüyle ilgili olarak bu dönemin özellikleri göz önüne alınmak suretiyle aşağıda yazılı yasal düzenlemelerde yer alan bazı kural ve ilkelerin radyo ve televizyon kuruluşları ile yazılı, sözlü ve görsel basına duyurulması gerekli görülmektedir.

A- Türkiye Radyo Televizyon Kurumu (TRT) ile Özel Radyo ve Televizyon Kuruluşları Yayınlarında;

1- Radyo ve televizyon kuruluşları, tek yönlü, taraf tutan yayınlar yapamazlar. Bu kuruluşlar yayınlarında demokratik kurallar çerçevesinde siyasi partiler arasında fırsat eşitliğini sağlamak zorundadırlar.

2- Yayınlarında adalet ve tarafsızlığa, yasalara uygun davranmakla yükümlü olan kuruluşlar, ırk, cinsiyet, sosyal sınıf veya dini inançları esas alarak yayın yapamazlar.

3- Seçimin başlangıç tarihinden itibaren oy verme gününden önceki yirmi dört saate kadar olan sürede, siyasi partiler veya adaylar radyo ve televizyonlarda birlikte veya ayrı ayrı açık oturum, röportaj, panel gibi programlara katılarak görüşlerini açıklayabilirler. Siyasi partiler veya adayların açık veya kapalı yer toplantıları, radyo ve televizyonlarda canlı olarak yayınlanabilir. Son yirmi dört saatte bu tür yayın ve toplantılar yayınlanamaz.

B-Basın iletişim araçları ve internet yayınlarında;

1- Seçime katılan siyasi partiler ve bağımsız adaylar, seçim propaganda süresinin sona ermesine kadar, yazılı basında ilan ve reklam yoluyla veya internet sitesi açarak sözlü, yazılı veya görüntülü propaganda yapabilirler.

2- Seçime katılan siyasi partiler ve bağımsız adaylar, vatandaşların, elektronik posta adreslerine gönderilecek mesajlarla, taşınabilir veya sabit telefonlarına sesli, görüntülü veya yazılı mesaj göndermek suretiyle propaganda yapamazlar. Ancak, siyasi partilerin kendi üyelerine gönderdiği sesli, görüntülü veya yazılı mesajlar her zaman serbesttir.

3- Oy verme gününden önceki on günlük sürede, yazılı, sözlü ve görsel basın ve yayın araçları ile kamuoyu araştırmaları, anketler, tahminler, bilgi ve iletişim telefonları yoluyla mini referandum gibi adlarla bir siyasi partinin veya adayın lehinde veya aleyhinde veya vatandaşın oyunu etkileyecek biçimde yayın yapılması ve herhangi bir surette dağıtımı yasaktır.

4- Seçimin başlangıç tarihinden oy verme gününden önceki on günlük süreye kadar yapılacak yayınların; **tarafsızlık, gerçeklik ve doğruluk ilkelerine** uygun olması şarttır. Kamuoyu araştırmaları ve anketlerin yayınlanması sırasında, araştırmancının hangi kuruluş tarafından yapıldığının, denek sayısının, araştırmancının kim tarafından finanse edildiğinin açıklanması zorunludur.

S O N U Ç: Açıklanan nedenlerle;

1 Ocak 2014 tarihinden itibaren başlayan seçim döneminde;

1- Türkiye Radyo Televizyon Kurumu ile özel radyo ve televizyon kuruluşları seçimin başlangıç tarihi olan 1 Ocak 2014 tarihinden oy verme gününün bitimine kadar yapacakları yayınlarda;

- 2954 sayılı Türkiye Radyo ve Televizyon Kanunu'nun 5. maddesinde öngörülen genel yayın esasları ile 6112 sayılı Kanun'un 8. maddesinde yer alan yayın hizmet ilkelerine titizlikle uymaları gerektiğine,
- Tarafsızlık, gerçeklik, doğruluk ilkelerine uygun davranmakla yükümlü radyo ve televizyon kuruluşları ile yazılı, sözlü ve görsel basının, tek yönlü, taraf tutan yayınlar yapamayacaklarına, bu kuruluşların yayınlarında demokratik kurallar çerçevesinde siyasi partiler arasında **fırsat eşitliğini** sağlamak zorunda olduklarına,
- Yayınlarında adalet ve tarafsızlığa, kanunlara uygun davranmak zorunluluğu bulunan anılan kuruluşların, ırk, cinsiyet, sosyal sınıf veya dini inançları da esas alarak yayın yapamayacaklarına,
- Siyasi parti ve adayların radyo ve televizyon kanalları ile yazılı, sözlü ve görsel basında yapacakları propagandalarda, Türkçe kullanmalarının esas olacağına,
- Herhangi bir yayının banttan internet ortamında web yayını olarak halka izlettirilmesi durumunda ise, mevcut yayının internet ortamında Türkiye'nin hatta dünyanın her tarafından

bu siteye internet aracılığı ile girilerek izlenmesi mümkün olabileceğinden, verici aracılığı ile yayın propaganda yasalarına aykırı hareket edilerek halka izlettirilmesi halinde erişimi engelleme kararı verilerek gereği için erişim sağlayıcılarına bildirilme görevinin itirazın yapıldığı yer ilçe seçim kurulu başkanlığına ait olduğuna,

- f) Siyasi partiler veya adayların oy verme gününden önceki yirmi dört saate kadar olan sürede radyo ve televizyonlarda birlikte veya ayrı ayrı açık oturum, röportaj, panel gibi programlara katılarak görüşlerini açıklayabileceklerine, siyasi partiler veya adayların açık veya kapalı yer toplantılarının radyo ve televizyonlarda canlı olarak yayınlanabileceğine, son yirmi dört saat içinde benzeri program ve toplantıların yayınlanamayacağına,
- g) Seçim dönemi içinde, özel tanıtıcı programların (Ulusa sesleniş, millete hizmet yolunda vb. konuşmaları) banttan veya canlı olarak yayınlanamayacağına,

2- Seçime katılan siyasi partiler ve bağımsız adayların, seçim propaganda süresinin sona ermesine kadar, yazılı basında ilan ve reklam yoluyla veya internet sitesi açarak sözlü, yazılı veya görüntülü propaganda yapabileceklerine,

3- Vatandaşların, elektronik posta adreslerine, taşınabilir veya sabit telefonlarına sesli, görüntülü veya yazılı mesaj gönderilemeyeceğine, ancak, siyasi partilerin kendi üyelerine gönderdiği sesli, görüntülü veya yazılı mesajların her zaman serbest olduğuna,

4- Oy verme gününden önceki on günlük sürede, yazılı, sözlü ve görsel basın ve yayın araçları ile kamuoyu araştırmaları, anketler, tahminler, bilgi ve iletişim telefonları yoluyla mini referandum gibi adlarla bir siyasi partinin veya adayın lehinde veya aleyhinde veya vatandaşın oyunu etkileyecek biçimde yayın ve herhangi bir surette dağıtımının yapılamayacağına, bu sürenin dışında yapılacak yayınların; tarafsızlık, gerçeklik ve doğruluk ilkelerine uygun olmasına, kamuoyu araştırmaları ve anketlerin yayınlanması sırasında, araştırmacının hangi kuruluş tarafından yapıldığının, denek sayısının, araştırmacının kim tarafından finanse edildiğinin açıklanmasının zorunlu olduğuna,

5- Türkiye Radyo Televizyon Kurumu ile ulusal düzeyde yayın yapan bütün özel radyo ve televizyon kanalları ayırım gözetilmeden izlenerek yayın ilkelerine aykırılığının tespiti halinde düzenlenecek raporların, seçim dönemi içinde Radyo ve Televizyon Üst Kurulunca değerlendirilip, her haftanın perşembe günleri saat 17.00'ye kadar Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığına sunulması gerektiğine,

6- 298 sayılı Kanun'un 149/A maddesi uyarınca Yüksek Seçim Kurulu tarafından verilecek kararların tebliğini müteakip derhal Radyo ve Televizyon Üst Kurulunca uygulanmasına,

7- Yerel düzeyde yayın yapan radyo ve televizyon kanallarının yayın ilkelerine aykırılığının tespiti halinde ise, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu tarafından düzenlenecek olan raporların, 298 sayılı Kanun'un 149/A maddesi çerçevesinde yayın kuruluşunun merkezinin bulunduğu yer ilçe seçim kurulu başkanlığına bekletilmeden gönderilmesine,

8- Karar örneğinin;

- a) Resmî Gazete'de yayımlanmasına,
- b) Cumhuriyet başsavcılıklarına gönderilmek üzere Adalet Bakanlığına,
- c) Radyo Televizyon Üst Kurulu Başkanlığına, Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğüne, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna,
- d) Siyasi parti genel başkanlıklarına,

gönderilmesine,

9- Karar özetinin Başkanlık duyurusu olarak Türkiye Radyo Televizyon Kurumunda (TRT) yayınlanmasına,

22/12/2013 tarihinde oybirliği ile karar verildi.

Başkan
Sadi GÜVEN

Başkanvekili
Turan KARAKAYA

Üye
Muharrem COŞKUN

Üye
Mehmet KÜRTÜL

Üye
Nilgün İPEK

Üye
Ünal DEMİRCİ

Üye
Ali KAYA

Üye
İbrahim ZENGİN

Üye
Zeki YİĞİT

Üye
Hakkı MANAV